

Boyoma

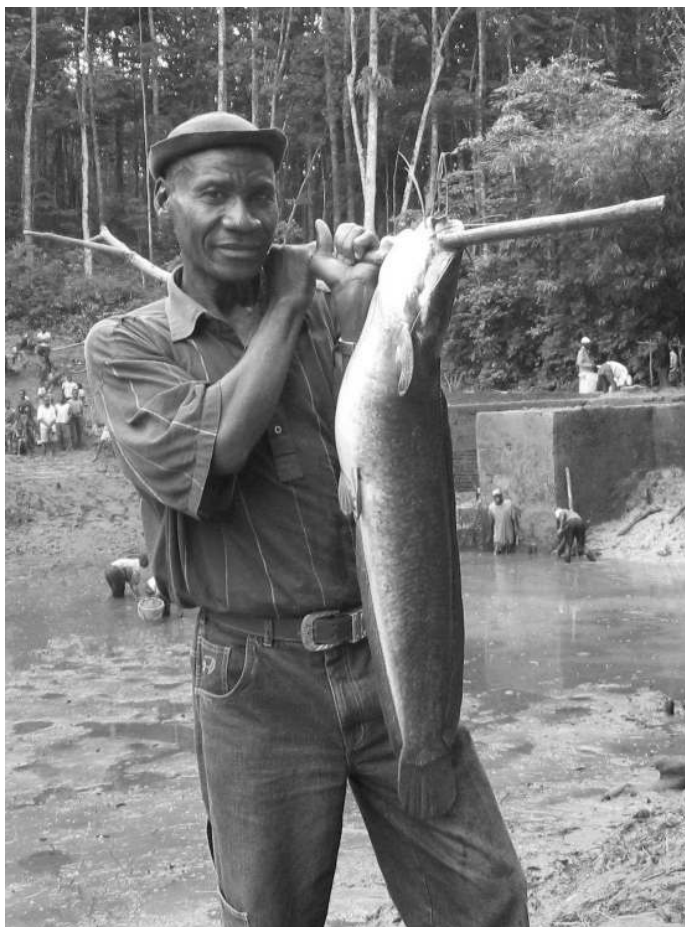
Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortesseem
BC1813

februari-maart-april 2005

Afgiftekantoor : 3720 Kortesseem

P209455

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

Nr 12

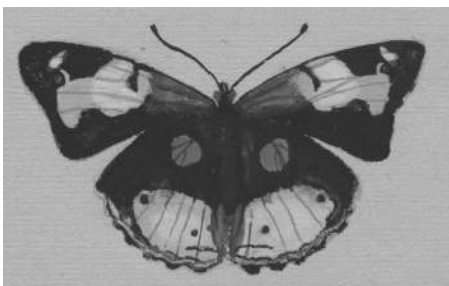
COLOFON

Boyoma
driemaandelijks nieuwsblad
nr 12 jaargang 4 - 2005
februari-maart-april 2005

Verantwoordelijke uitgever :
Hugo Gevaerts
Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

Kisangani vzw
Rurale Ontwikkeling in D.R.Kongo

Zetel en Kantoor :
Bronstraat 31, 3722 Kortesseem
tel. 011 37 65 80
fax 011 37 71 97
e-mail kisanganivzw@gevaerts.be
bank 235-0352426-37

Foto's: Greet Boets, Hugo Gevaerts,
Jean-Louis Juakaly, Manja Scheuer-
mann, Magda Vermander en KMMA.

Contact Provincie Antwerpen

Alain Vandelannoote
Caronstraat 102, 2660 Hoboken
tel. 03 830 51 41

Contact Brabant

Wouter en Rina Gevaerts-Robben
Bloemstraat 47, 3211 Binkom
tel. 016 63 25 58
e-mail rina.wouter@belgacom.net

Contact Limburg

Hugo en Manja Gevaerts
Bronstraat 31, 3722 Kortesseem
tel. 011 37 65 80
e-mail kisanganivzw@gevaerts.be

Contact Oost-Vlaanderen

Rik en Lut De Raedt-Van Laeken
Ten Ede 82, Erwetegem
tel. 09 360 82 47
e-mail lutvanlaeken@hotmail.com

Contact West-Vlaanderen

Erik Nollet
D.Mergaertstraat 11, 8800 Roeselare
tel. 051 25 19 01
e-mail eriknollet@belgacom.net

Dit kwartaalblad wordt verzonden aan geïnteresseerden. Indien u dit blad niet meer wenst te ontvangen, gelieve het ons dan te laten weten.

Wie BOYOMA elektronisch wenst te ontvangen, kan dit melden aan :
kisanganivzw@gevaerts.be
Vermeld of u ook de gedrukte versie wenst.

Bedankt voor de gulle giften

Het gaat goed met 'Kisangani vzw'. Dit is op de eerste plaats aan u allemaal, sympathisanten en gulle schenkers, te danken. Zoals dat hoort voor een vzw die zichzelf en zijn omgeving respecteert, geven we u een overzicht van de financiële hoogtepunten uit het voorbije jaar.

In totaal gingen onze inkomsten in 2004 met 5.704 € omhoog tot 80.367 €. In vergelijking met 2003 betekent dit een stijging met 7 procent. Dit is op de eerste plaats te danken aan een forse toename van de provinciale subsidies van 8.700 € (provincie Limburg) in 2003 naar 19.477 € in 2004 (provincies Limburg en West-Vlaanderen).

Het bedrag aan giften van particulieren (30.030 €) en bedrijven en stichtingen (27.850 €) steeg tot 56.888 € (een toename met 1.188 €).

De verkoop van wenskaarten viel helaas fors terug, onder meer door het wegvallen van enkele grote 'klanten'. In plaats van 5.419 € kwam er op dit vlak maar 2.247 € in het laatste.

Zoals dat hoort, ging het leeuwendeel van de uitgaven naar on-

ze projecten in Kisangani. In 2004 vertrok in totaal ruim 70.201 € (90.000 \$) naar de stad aan de Kongo-stroom.

In vergelijking hiermee zijn de andere kostenposten (tijdschrift en folders, drukken van wenskaarten, kantoor, diverse belastingen en kosten) bijzonder gering, nog geen 4 procent.

Het saldo is 7.408 €, dit in tegenstelling tot 2003, waar we in de rode cijfers gingen (-14.376 €).

Het volledige financiële resultaat ligt ter inzage op het secretariaat. Hier willen we nog vermelden dat de Stichting van de Belgische Rotaryclubs de werking gedurende de maand januari 2004 heeft bekostigd (8.000 \$) en dat de giften van het Universiteitsfonds Limburg (1.000 €) ook hebben bijgedragen aan de werking van het project.

Om u een idee te geven over de activiteiten in Kisangani stellen we voor om in elk van de volgende nummers het werkingsverslag te geven van de deelprojecten.

Werkingsverslag 2004 AKKERBOSBOUW

Akkerbosbouw wordt voor het grootste deel gesteund door de provincie West-Vlaanderen.

Akkerbosbouw of agroforestry behelst de landbouw met groenbemesting uit de natuurlijke vegetatie aanwezig in de tropische wouden, dus zonder kunstmest.

Voedingsteelten te Simi Simi

Activiteiten:

Ontginnen van een nieuw maïsveld: 1 ha

Ontginning en planten van een maniokveld: 2 ha

Wieden van een ananasveld: 3,75 ha

Onderhoud van de paden: 4500 m

Onderhoud van de paden in de palmplantage: 800 m

Onderhoud en aanvullen van de *Treculia* plantage (ongeveer 750 bomen)

Het winnen van palmolie

Oogsten van ananas

Oogsten van maïs

Hieronder vindt u een overzicht van de productie:

Simi Simi	Productie in kg
Ananas	1412
Maïs	50
Palmolie	405

Van deze productie werden 300 kg ananas als voeding aan de kweekdieren van het project gegeven. De rest werd verkocht, aan een lage prijs, aan de mensen die aan de projecten meewerken.

Tuinbouw op de velden aan de "Faculté des Sciences"

Onderhoud van 1500 plantjes, waaronder oliepalm, variëteit *tenera*, woudbomen (*Afromosia*, *Entandrophragma* en *Treculia*) en fruitboompjes (pomme rouge, pomme cythère, annone en avocado) en neem.

Onderhoud van de groentebedden met compostering, bemesting en met hagen voor groenbemesting (cajan erwt)

Onderhoud van de ananasplantage en het planten van 500 ananasscheuten.

Planten in de boomkwekerij van

100 safoeboompjes (*Dacryodes edulis*).

Opvullen van de rijen tussen de hagen met bieslook en amarant.

Oogsten van 306 kg amarant.

Begeleiding van stagestudenten (3 de graduaat) van de landbouwfaculteit en de landbouwschool van Bengamisa.

Tuinbouw op de velden in Ngene Ngene

Onderhoud van de palmboomplantage waarin 500 bomen staan

van de variëteit *tenera*. De bomen zijn reeds meer dan 2 m hoog na anderhalf jaar en de eerste bloeiwijzen komen reeds te voorschijn. Oogsten van 67 liter palmolie.

Onderhoud van de ananasplantage met ongeveer 10.000 planten op 2,5 ha.

Oogst van 977 kg ananas, die verkocht worden aan het personeel van de universiteit.

Ngene Ngene	Productie in kg
Ananas	977
Palmolie	67

Uitbreiding te Ngene Ngene van de boomgaard met 50 boompjes pomme rouge en 50 boompjes pomme cythère en een honderdtal avocaatbomen. Tussen de rijen werd er maniok geplant.

Banaanteelt te Masako en op Faculté des Sciences

Op het terrein van de Faculteit werd er 4,7 ton banaan geoogst en 300 banaanscheuten gewonnen, waarvan een groot gedeelte aan de school van de broeders Maristen is gegeven

	Faculteit	Masako	Totaal
Bananen	4719 kg	1880 kg	6599 kg
Maïs		500 kg	500 kg

Op Masako werden 1880 kg bananen geoogst en een 2200 banaanscheuten.

De banaanplantages beslaan nu 5 ha. Andere voedingsteelten worden tussen de rijen geteeld (bonen, maïs en ananas).

Te Masako werd er na de maïs-oogst op 1 ha boontjes en op 1,5 ha maïs ingezaaid.

Te Masako werd er naast de 1,8 ton banaan eveneens 500 kg maïs

geoogst.

De voornaamste werken hier zijn het routineonderhoud en de bemesting met de afval van de dierenkweek.

Vulgarisatie

- De terreinen van het project zijn een ideale plaats voor stages voor de studenten van de landbouwfaculteit in Kisangani en de landbouwschool te Bengamisa: duurzame productiemethoden met groenbemesting en met dierlijke afval.

- 180 ananasscheuten en 5 kg zaad van de cajan erwt werden gegeven aan de boomgaard van de school van de broeders Maristen, alsook 150 banaanscheuten.

- Bezoek en begeleiding van het uitbouwen van een boomgaard bij de zusters van het Lycée Mampendano, waar eveneens verschillende Treculiabomen werden geplant.

- Naast de vele giften voor vulgarisatie werden er 2000 banaanscheuten aan een landbouwersgroepering gegeven op km 20 op de oude baan naar Buta.

- Kweek van 1500 plantjes, waaronder oliepalm, variëteit *tenera* en woudbomen (*Afromosia*, *Entandrophragma*, en *Treculia*) en

fruitboompjes (pomme rouge, pomme cythère, annone en avocado) en neem voor de lagere school te Batiamaduka, voor het herbebossen van het eiland Mbiye en voor verschillende mensen uit de stad.

- Het starten van een Neempalmplantage (tegen malaria) van 1 ha op Simi Simi.

- Het uitbouwen van de oliepalmplantage op Simi Simi: er werden 100 plantjes van de verbeterde variëteit *tenera* uitgedeeld aan de bevolking.

- Verkoop van 200 banaanscheuten aan verschillende kwekers uit de stad.

- Geven van verschillende voordrachten voor scholieren over het maken van tuinen thuis met voedingsplanten.

- Animeren van verschillende radio-uitzendingen over het planten van fruitbomen en hun bemesting.

- Samenwerking met de "Maisha"- stichting te Lubumbashi in verband met het planten van *Treculia africana* voor straatkinderen.

- Samenwerking met de "Université de Kinshasa" in verband met het planten van *Treculia* in de vallei van de universitaire campus.

Opmerkingen

De ananasproductie op de verschillende locaties is hoog. Op Ngene Ngene en Simi Simi zou

den we 3 ton per ha kunnen halen. Vermits deze vruchten niet lang bewaard kunnen worden en de verse vruchten goedkoop zijn, zouden we de mogelijkheid willen onderzoeken om verschillende dranken (sap, wijn en alcohol) te maken... Hier werd een aanvraag gedaan bij de Belgische Technische Samenwerking voor

de financiering hiervan. De palmbomen in Ngene Ngene komen reeds tot vruchtzetting en binnen afzienbare tijd kan deze sector ook winstgevend worden.

Dhed'a Djailo Benoît
Mate Mweru Jean-Pierre
Lomba Bosombo Christophe

Samenvatting van de productie:

Producten	Faculteit	Simi Simi	Ngene Ngene	Masako	TOTALEN
Amarant	306 kg				306 kg
Ananas		1412 kg	977 kg	546 kg	2935 kg
Banaan	4719 kg			1880 kg	6599 kg
Palmolie		405 kg	67 kg		472 l
Maïs		50 kg		500 kg	550 kg
Banaanscheuten	300			2200	2500 scheuten
Ananasscheuten	500		5000		5500 scheuten
Neemboom	500				500 plantjes
Treculia	130	300	100		230 plantjes
Afromosia	20				40 plantjes
Avocado	170		150		320 plantjes
Oliepalm	580	50	500		1130 plantjes
Annona	100				100 plantjes
Pomme rouge			50		50 plantjes
Ambarella			50		50 plantjes
Safouboom	100				100 plantjes

Werkingsverslag 2004 KLEINVEETEELT

Kleinveeteelt wordt gesteund door de provincie Limburg.

Deze kweek gebeurt op het terrein van de faculteit en op Ngene Ngene. Er worden kippen, eenden, rietratten, konijnen en varkens gefokt met wisselende aantallen. In de onderstaande tabel geven we de aantallen, de geboortes en de verkoop. Vervolgens geven we toelichting over de voeding en de verzorging zoals die gebeurd is gedurende het jaar 2004.

Voeding

Het voedsel van de kippen en eenden bestaat uit maïs, rijstzemelen, overschot, soja, slakken-schelpen (voor de kalk) en maniokmeel. Voor de konijnen hebben we geconcentreerd voedsel gemaakt met een mengsel van maïs- en maniokmeel, koek van

termieten en rupsen, met een weinig zout. De varkens krijgen 2 maaltijden van een mengsel van rijstzemelen, meelkoeken en groenvoer. De rietratten krijgen groen of grasvoer. Ze worden vooral gekweekt om de schoolkinderen deze dieren te leren kennen.

Verzorging van de dieren

Ondanks regelmatig verzorging worden er nog steeds sterftegevallen bemerkt bij de jonge ko-

	Kippen	Eenden	Rietratten	Konijnen	Varkens
Aantallen	90	85	32	330	154
Geboorten	222	70	11	304	150
Verkoop	-	-	-	135	66
Vulgarisatie		16		18	51

nijnen en biggen. De kweek maakt gebruik van de diensten van een veearts die de dieren preventief behandelt. Tussen de dierge-

neeskundige producten hebben we antibiotica met breed spectrum, multivitaminen en wormverdrivende middelen. De hokken worden regelmatig met water afgespoten en regelmatig ontsmet.

Afval

Het dierlijke afval, wel 60 ton per jaar, wordt als messtoffen gebruikt voor de bananen- en groenteteelt. Het wordt ook gegeven aan externe personen aan wie we het belang en gebruik van dierlijk afval uitleggen. De uitwerpselen van de eenden gaan naar de vijvers.

Vulgarisatie

Hokken voor de konijnen worden gemaakt voor de klanten die kweekdieren van ons bekomen. We blijven hen praktische raadgevingen geven. Sommigen mensen die aan kweek willen doen krijgen gratis kweekdieren

of jonge beesten, zoals het schoolje in Batiamaduka. Ook worden er dieren verkocht als voedsel. (zie tabel)

Moelijkheden

- De stroomonderbrekingen, die chronisch worden, beletten een goed rendement van de broedstoven, het gebruik van petroleumlampen geeft niet het verwachte resultaat.

- Voor de eenden, vormen de sperwers en de wouwen een groot probleem. De oplossing hiervan bestaat uit de constructie van een speciale hangar met een dak van takken om de avonturen van de roofvogels tegen te gaan.

- In september, tijdens een onweer, is de helft van het dak van de varkensstal ingestort. We hebben ons met de werkingsmidde-

len moeten behelpen om het terug in orde te brengen. Inderdaad, de materialen waarmee we het dak van de stal hebben gebouwd (hout en stro) verslijten snel.

- Op dit moment hebben we van de Rotary Club van Asse, door bemiddeling van Jean Declerck, de nodige financiële middelen gekregen om het dak van de varkensstal te herstellen met golfplaten.

Besluit

De kleinveesector heeft normaal gefunctioneerd in 2004. We hebben geprobeerd om zoveel als mogelijk te produceren, te verkopen en maximaal te vulgariseren.

Upoki Agenong'a Dieudonné
Dudu Akaibe Benjamin
Juakaly Mbumba Jean Louis

FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal
attest voor
GIFTEN VANAF
€ 30,00.

Dit attest wordt aan u verzonden einde februari. Voor giften gedaan in 2005 ontvangt u dus een fiscaal attest in de loop van februari 2006.

U kunt daarvoor storten op de rekening van

Kisangani vzw Bronstraat 31 3722 Kortesseem rekening nr 235-0352426-37

ONS AANBOD

Voor geïnteresseerden verzorgen wij interessante avonden en namiddagen met een voordracht en beelden over Kongo. Ook in lagere en middelbare scholen vertellen we over onze ervaringen in Kongo. Er zijn vele onderwerpen mogelijk: geschiedenis, politiek, flora en fauna en natuurlijk ontwikkelingshulp met onze projecten in Kisangani.

We doen dit in het hele land.

MENSEN IN KISANGANI

François, vroeger mijn collega hoofdverpleger, kwam ons groeten, samen met zijn charmante vrouw, Lucie. Alhoewel hij bijna zeventig was, bleef hij nuttig werkzaam in de lepra-dienst en verdiende hij nog een cent. Want op pensioen gaan zag hij niet zitten het werd toch niet uitgekeerd. De suikerziekte speelde hem parten en we hielpen hem met medicijnen.

We haalden herinneringen op van vroeger. Weet je 't nog toen ik je voor het eerst thuis in 1982 bezocht? Het was in de cité van Mangobo waar zelden een blanke verscheen. Ik had nog maar pas zijn huis verlaten en François kreeg bezoek van de veiligheid. Het vermoeden dat ik een huur-ling zou zijn tegen het regime van Mobutu was reëel. Maar toen ze hoorden dat ik voor melaatsen werkte waren ze gerust. Ik ben verder bij hem thuis op bezoek geweest. In het centrum van Mangobo had François, als bijverdienste, een kleine bar. Die stond op naam van zijn broer

daar hij officieel als functionaris geen ander beroep mocht uitoefenen. Elke zaterdagmiddag, na het werk, gingen we daar met de collega's verpleegkundigen het korte weekend inzetten. In de moeilijke jaren negentig, toen Mobutu's militairen zich straffeloos verrijkten met diefstal, heeft hij de bar moeten sluiten. De mensen werden steeds armer en de vreemde soldaten die Kisangani bezetten blonken ook niet uit in tucht. Het cafeetje ging nooit meer open. We bleven lang bomen over het gebeuren tijdens de laatste jaren. Dan kwam het afscheid en voelden we hoe zwaar het woog. Wellicht zien we elkaar nooit meer terug. Dag François. Dag Lucie...

Op zaterdagmorgen, de laatste dag van januari, rond 7 u naderden ze ons guest-house, de kameraden Lobela en Dieudonné. Van bij 't krieken van de dag waren ze vertrokken op één fiets. Ze hadden een grote tros (een regiem noemen ze dat) bananen bij en een reuze ananas. De omhelzingen waren even groot. Sinds

ons vertrek uit Kisangani in 1990 hadden we contact blijven houden.

Dieudonné bestuurde vroeger de grote prauw die we van Hugo Gevaerts mochten gebruiken om de leprozerie van Yalisombo te bezoeken. Ook om 100 km ver naar Isangi te varen. Hij behoort tot de Lokele bevolking en kent zeer goed de Kongostroom tot een eind over Isangi. Ik herinner mij nog zeer goed een voorval op die fameuze stroom. We voeren naar Yalisombo dat zich op de linkeroever bevindt. Toen we ter hoogte waren van de plaats waar de grote rivier Lindi zich in de Kongostroom wierp en we op punt stonden naar links te zwenken om naar de overkant te varen, stak er plots een wind op, werd het duister en begon het te regenen. Dieudonné aarzelde niet, hij stuurde vlug naar rechts, gaf volle gas en stevende af naar het hospitaal van Yakusu dat schuin rechts voor ons lag. De stroom werd wilder en wilder. Het was een gevecht tegen het natuurgeweld om zo vlug mogelijk de oever te bereiken. De golven werden steeds hoger, schuimden van woede en deden de prauw wankelen. Ik dacht aan

het gedicht 'De Storm' van Rodenbach. De regen striemde en we rilden door de plotse afkoeling. Maar we naderden de kleine haven en bestuurder en prauw wonnen het gevecht. Het was een hele opluchting. Enkele prauwen met vissers waren toen omgekeerd, maar allen waren ongedeerd.

Ja, Dieudonné was een crack. Hij was ook nachtwaker geweest bij ons thuis en behoorde bijna tot de familie. Enkele gebeurtenissen van toen staan me nog levendig voor de geest. We waren pas verhuisd naar een huis aan de stroom rechtover het vervallen, maar merkwaardig gebouw, waar in 1964 President Gizenga zijn intrek had genomen. Onze naaste burens, links, rechts en achter ons waren Kongolezen waarmee we goed overeenkwamen. Aan Dieudonné hadden we een fluitje gegeven dat hij moest gebruiken in geval er gevaar dreigde. We woonden er pas een week toen diep in de nacht we wakker werden van gefluit en lawaai. Ik hoorde het woord 'moyibi', dief! 't Is zover riep ik tegen Magda. Nooit eerder had ik mijn broek zo vlug aan. Ik haastte mij naar buiten. Magda volgde voorzich-

tig. Triomfantelijk met de machete in de hand stond Dieudonné voor een man die neergesneeld aan zijn voeten lag. Hij was de omheining over geklommen in de hoop zijn slag te slaan. Maar de wakkere schildwacht was hem te vlug af. Heel wat buren waren wakker geworden en eisten dat we de inbreker aan hen zouden uitleveren. Ze zouden petroleum in zijn oren gieten. Om hem te beschermen hebben we hem naar het politiebureau gebracht. Daar vroegen ze me geld om hem te ondervragen. De politiepraktijken kennende zou ik geen likuta (een honderdste van een Zaïre) betalen. Ze hebben hem, een ex-militair, dan maar vrij gelaten.

Dieudonné was ook een meester in het roken van vis. Als we de kans hadden bij de vissers op de stroom een kapitein van rond de tien kg te kopen dan was het werk van nachtwaker Dieudonné de in stukken gesneden vis te roken. De dag daarop kreeg hij zijn deel mee naar huis. Nu nog krijg ik het water in de mond als ik er aan denk. Zo lekker, geurig vers.. hhm.

Zijn kameraad, Lobela, was ons in 1982 in de leprozerie van Yalisombo opgevallen. Zijn gezicht stond vol lelijke knobbels. Een intensieve leprabehandeling in Kisangani genas hem. Hij werd weer een schone jongen. Gehuwd met Betofe, een mooie vrouw, ook genezen van dezelfde ziekte, bouwde hij een klein huisje in Mangobo. We namen hem in dienst als reservenachtwaker. In 1990 moesten Belgische ontwikkelingshulpverleners, ook wij, Kongo verlaten. Velen verloren hun job, ook Lobela en Dieudonné.

Dr. Charles Kayembe die zo dikwijls Lobela tijdens zijn ziekte had bijgestaan zorgde dat hij werk kreeg in het labo van de universitaire kliniek.

Dank u, Charles.

Dieudonné, Lobela's vriend geworden, werd nachtwaker in het gehandicaptencentrum "Simama" van de Nederlandse pater Martien Konings (zelf verlamd en in een rolwagen). Ook bedankt Martien.

Zo hebben beide vrienden maandelijks een bescheiden inkomen. Ze zagen er ook gezond uit. Lobela moest naar het werk en ze

zouden zeker nog terugkomen want er was veel te vertellen. Wijzend op hun pols vroegen ze hoe laat het was. Een wenk die we goed begrepen. Van een vriendin hadden we een tiental polshorloges gekregen en die zouden goed van pas komen.

We bedankten de twee spitsbroeders voor de bananen en de kanjer van een ananas die zijn grootte te danken had aan de groenbemesting. Ook Martien Konings past de groenbemesting toe op de velden van zijn centrum en krijgt daarbij advies van de bioloog, Professor Mate.

Mijn verhaal eindig ik met de trouwe lezeres en lezer vreugdevol te danken voor de steun aan het steeds groeiend project in Kisangani ten voordele van de Kongolese man en vrouw.

Erik Nollet

**(H)eerlijke
eet en dansavond
BEVEGEM-
ZOTTEGEM
30 april 2005
19 uur**

Kisangani vzw start haar activiteiten in Oost-Vlaanderen.

er is te eten

Moambe

Kongolees kipperecht met optreden van een Kongolese groep vanaf 21.00 uur

“African Black Stars”

Hun swingende muziek brengt je in een Afrikaanse roes en zorgt voor ambiance non-stop.

Kaarten aan 15 € (reservatie gewenst door beperkte plaatsen) te verkrijgen bij:

- Lut en Rik De Raedt-Van Laeken, Ten Ede 82, Erwetegem

tel: 09 360 82 47

e-mail: lutvanlaeken@hotmail.com

- Annick De Raeve, H.Hartplein 26, Zottegem

tel: 0499 41 38 96

- Sabine Vermeersch, Steenbergen 21, Erwetegem

Tel: 09 356 39 45

HET GEHEUGEN VAN CONGO

Wat een stijlbreuk met het verleden. De klassieke vitrines van het museum in Tervuren maken plaats voor fris geschilderde panelen, voor pagnes die van het plafond dansen, voor filmfragmenten uit het koloniale verleden.

De nieuwe tentoonstelling 'Het geheugen van Congo' maakt een begin met de grondige renovatie van het museum dat in 2010 zijn oubollige imago volledig moet afgegooid hebben.

Zes thema's, verdeeld over evenveel zalen, overheersen de expositie: 'terug in de tijd', 'hiërarchieën', 'transacties', 'ontmoetingen', 'beeldvorming' en 'onafhankelijkheid'. Deze abstracte begrippen krijgen vorm en kleur door weinig bekende objecten, kunstwerken en documenten.

Oude Belgavox-beelden van de Expo '58 roepen de sfeer van de jaren vijftig op, toen heel België nog ervan overtuigd was dat onze 'tiende provincie' nog lang niet aan onafhankelijkheid toe was. Niet minder dan zeven paviljoenen met een totale oppervlakte van 8 ha waren gewijd aan Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi, zoals de overzeese gebieden vijftig jaar geleden nog heetten.

Amper twee jaar later was Congo onafhankelijk en was de eerste premier Patrice Lumumba door zijn complotterende tegenstanders vermoord. En dat waren er veel, zoals ook bleek uit de parlementaire Lumumba-commissie waarvan het verslag in de tentoonstelling is opgenomen.

Controverse

Klank en beeld zijn uitdrukkelijk aanwezig op deze tentoonstelling die zowel binnen als buiten België voor heel wat controverse heeft gezorgd. Critici van het koloniale verleden menen dat Tervuren te weinig aandacht besteed

aan de minder fraaie kanten van de Belgische overheersing van Congo, van de feitelijke apartheid die er tot de onafhankelijkheid de verhoudingen zou beheersen.

België blijft het moeilijk hebben met de erfenis van het koloniale tijdperk. Veel moeilijker blijkbaar dan de Congolezen zelf die het standbeeld van een triomferende Leopold II, hoog gezeten op zijn paard, weer in volle glorie in Kinshasa opstelden - al mochten Leopold en zijn paard snel weer op stal.

Bij de voorstelling van de tentoonstelling haalde professor Jean-Luc Vellut, die de catalogus samenstelde, zwaar uit naar publicisten uit binnen- en buitenland die de moordpartijen onder koning Leopold II in het kader van de rubbercampagne hekel-

den - u weet wel, de afgehakte handen, het overdreven gebruik van de zweep en het uitmoorden van hele dorpen, zoals beschreven door Jules Marcal, Adam Hochschild en Daniel Vangroenweghe. "Iedereen weet dat er in Congo onder Leopold II geen tien miljoen mensen zijn vermoord. Het was geen aanloop naar de genocide van de tweede wereldoorlog zoals sommigen beweren", zei Vellut. "Maar we moeten wel morele lessen uit deze sombere bladzijden in de Belgisch-Congolese geschiedenis trekken. Het moet ons aanzetten om een juist beeld te geven, geen rechtvaardiging van wat gebeurd is."

Vellut kant zich ook tegen een "exotische ophemeling" van Congo: "We moe-

ten breken met die hysterische visie, we moeten een evenwichtig beeld brengen."

Cha Cha

Helaas schiet de tentoonstelling op dat punt tekort. Zo worden delicate punten als racisme en onderdrukking door de Belgische koloniatoren een beetje wegge-moffeld. Het uitgangspunt van de tentoonstelling was een beeld van de kolonisatie vanuit het Belgische én het Congolese standpunt. Maar dit komt te weinig uit de verf.

Maar een uitstap naar Tervuren loont zeker en vast de moeite. De

bestaande foto- en filmarchieven van het museum zijn aangevuld met materiaal uit binnen- en buitenlandse verzamelingen. Zo is de Congolese rumba, een unieke *fusion* van Afro-Cubaanse muziek en authentieke Congolese muziek, treffend uitgebeeld. Het meest bekende voorbeeld van deze rumba is het legendarische *Indépendance Cha Cha* van het orkest African Jazz. Deze song groeide uit tot het lijflied van de Afrikaanse dekolonisatiebewegingen.

In de onafhankelijkheidsbeweging van de jaren vijftig speelt de muziek een belangrijke rol als drager van de anti-kolonialistische idealen van de Congolese bevolking, onder meer met het lied *Congo Ya Sika* (het nieuwe Congo).

Roger Huisman

Het geheugen van Congo

tot 9 oktober 2005

in het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika (KMMA)
Leuvensesteenweg 13, Tervuren.
Gesloten op maandag.

Info: www.congo2005.be
www.africamuseum.be
tel.02-769.52.11

onze projecten in Kisangani krijgen steun van

VELE SCHENKERS

VANDEMOORTELE nv

LOTUS BAKERIES nv

ALVA nv

UCB nv

LEYSEN HUMANITAS

Rotary Club
 **BILZEN-
ALDEN BIESEN**

